

ності. Суттєвий вплив — це повноваження брати участь у прийнятті рішень з фінансової та господарської політики підприємства, при цьому не здійснюючи контроль цієї політики. Дані два фактора визначають форми інвестицій в інше підприємство, які призводять до виникнення підконтрольності (материнське і дочірнє підприємства) або викликають утворення асоційованих і спільних підприємств.

Методика складання консолідованої фінансової звітності є досить складною, оскільки пов'язана з необхідністю елімінування статей, тобто наслідки з реалізації угод між членами корпоративної групи не включають у консолідовану звітність, показують тільки активи й зобов'язання, доходи і витрати від операцій із третіми особами. Для отримання достовірної інформації про діяльність групи потрібно впровадити єдині облікові та контрольні процедури для цілей консолідації на рівні групи.

УДК 657

Оксана Ісай,

к.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС ТА ЙОГО АНАЛІТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ

Найуніфікованішим і загальнодоступним джерелом інформації для оцінки ефективності функціонування суб'єктів господарювання та ризиків підприємницької діяльності є фінансова звітність. Облікова інформація є пріоритетною і переважає в оцінках і діагностиці фінансового стану суб'єкта господарювання, то від її аналітичних можливостей суттєво залежить якість господарського управління суб'єктами підприємницької діяльності.

Процес прийняття управлінського рішення передбачає ідентифікацію господарської проблеми, яка уможливується завдяки виявленню відхилень від заданих параметрів діяльності внаслідок проведення аналітичної роботи на підприємстві. Так як прийняття рішень, як і обмін інформацією, є складовою будь-якої управлінської діяльності, управління розвитком підприємства вимагає постійної ідентифікації проблем господарювання, розробки та реалізації управлінських рішень, що сприяють досягненню бажаного фінансового стану підприємства.

Західні фахівці виокремлюють п'ять відносно самостійних підходів у становленні систематизованого аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання: 1) школа емпіричних прагмати-

ків; 2) школа статистичного фінансового аналізу; 3) школа мультиваріантних аналітиків; 4) школа аналітиків, що прогнозують ймовірність банкрутства; 5) школа учасників фондового ринку. Отже, у світовій практиці аналіз фінансового стану передбачає розробку системи показників, що базується здебільшого на даних бухгалтерського балансу.

Нормативно-правову базу аналізу фінансового стану в Україні складають шість основних чинних методик: 1) методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій; 2) методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій; 3) положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації; 4) методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств; 5) положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями; 6) методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій.

НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» також визначає бухгалтерський баланс найважливішим елементом інформаційної бази для аналізу фінансового стану суб'єкту господарювання. В НП(С)БО 1 баланс визначається як звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Якість бухгалтерського балансу є одним з індикаторів фінансового стану підприємства. Відтак, перша аналітична характеристика бухгалтерського балансу проявляється у економічному взаємозв'язку між активами та пасивами бухгалтерського балансу. Також аналітичні можливості бухгалтерського балансу суб'єкта господарювання розкриваються через застосування цілого ряду спеціальних аналітичних інструментів, що дозволяють одержати кількісну оцінку окремих аспектів господарської діяльності підприємства. До інструментарію аналізу звіту про фінансовий стан суб'єкта господарювання слід віднести такі основні прийоми: горизонтальний, вертикальний, структурний, динамічний, коефіцієнтний аналізи; трендовий і порівняльний.

Аналітичні можливості бухгалтерського балансу реалізуються шляхом дотримання певної послідовності однорідних за змістом робіт, тобто шляхом дотримання певної технології, яку узагальнено можна представити: експрес-аналіз бухгалтерського балансу → поглиблений аналіз бухгалтерського балансу: а) оцінка економічного потенціалу; б) діагностика забезпеченості ресурсами → прийняття

рішення про визнання структури балансу задовільною (незадовільною), а підприємство платоспроможним (неплатоспроможним).

В аналітичній роботі першою і тому надзвичайно важливою процедурою є первинний аналіз (експрес-аналіз) і відбір релевантної інформації, та полягає, насамперед, у встановленні суттєвості, важливості, точності, повноти і значимості інформації шляхом її поділу (дроблення) і зіставлення. Експрес-аналіз передбачає «читання» агрегованого порівняльного Балансу шляхом проведення аналізу ключових показників його розділів для оцінки динамічності масштабів розвитку бізнесу суб'єкта господарювання, виявлення тенденцій безперервності його діяльності у майбутніх періодах основну увагу необхідно приділити визначенню темпів зростання та темпів приросту показників розділів Балансу

Поглиблені аналітичні можливості активу та пасиву бухгалтерського балансу реалізуються із застосуванням аналітичного інструментарію, про який зазначено вище. Отримані аналітичні показники активу і пасиву балансу дають можливість отримати аналітичні висновки, а відтак і прийняття стандартних (традиційних) рішень про якість структури балансу, ліквідність і платоспроможність і фінансову стійкість підприємства.

Бухгалтерський баланс є дескриптивною моделлю фінансового стану, що описує характер безперервності діяльності та тенденцій розвитку підприємства та відповідає на запитання користувача: «Яким є фінансовий стан підприємства на даний момент?». Відповідь на значно важливіше запитання: «Чому саме склався такий фінансовий стан?» можна одержати тільки користуючись прийомами економічного аналізу фінансового стану. Для аналізу бухгалтерського балансу потрібні знання основних логічних та інформаційних взаємозв'язків у системі інформаційного забезпечення процесу управління господарською діяльністю. Тому складання та аналіз балансу слід розглядати як єдиний процес.

УДК 657.1

Сергій Кириленко,
старший викладач кафедри аудиту,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

КАСОВИЙ МЕТОД ОБЛІКУ: СПОГАДИ ПРО МАЙБУТНЄ

З початку реформи бухгалтерського обліку в Україні (1999 рік) минуло 17 років. За цей час аудиторі України змогли не лише порадіти досягненням, але й визначити концептуальні вади реформи-